

SPOROČILO ZA JAVNOST

Tablete kalijevega jodida – učinkovit ukrep v primeru jedrske nesreče

V ponedeljek, 10. junija 2013, so v Kulturnem domu v Krškem na novinarski konferenci Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost ter Ministrstvo za zdravje predstavili ukrep zaužitja tablet kalijevega jodida, tako imenovano jedno profilakso, ki je eden izmed zaščitnih ukrepov v primeru jedrske nesreče.

Ta ukrep je predviden za zaščito prebivalcev, mlajših od 40 let, v primeru izpusta radioaktivnih snovi v ozračje ob jedrski nesreči. Verjetnost, da bi do tega prišlo, je zelo majhna, a dobra pripravljenost vedno blaži posledice. Vsi udeleženci so poudarili, da je pomembno, da občani preberejo zloženko, ki so jo prejela vsa gospodinjstva v okolici Nuklearne elektrarne Krško, in da upravičenci, ki so prejeli kupone, tablete prevzamejo v pooblaščenih lekarnah.

Brigita Čokl, državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje, je na novinarski konferenci predstavila zdravstveni vidik tega zaščitnega ukrepa ter pojasnila delovanje in učinkovanje tablet kalijevega jodida. V primeru jedrske nesreče bi se lahko v ozračje sprostil radioaktivni jod, ki bi se nalagal v ščitnici. Zaužitje tablet kalijevega jodida – tako imenovana jedna profilaksa – je enostaven zaščitni ukrep, pri katerem zaužijemo stabilni jod v obliki tablet, preden pridemo v stik z radioaktivnim jodom. Na ta način se žleza ščitnica napolni s stabilnim jodom, preden bi se lahko v njej nabral radioaktivni jod. Ščitnica namreč ne loči med navadnim in radioaktivnim jodom, zato se ob pravočasnem zaužitju tablet radioaktivni jod izloči skozi sečila brez posledic za organizem.

Poudarila je, da je skladno s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije zaužitje tablet predvideno za ljudi do dopolnjenega 40. leta starosti in da je najpomembnejše, da z njim zaščitimo otroke. Mlajša kot je populacija, občutljivejša je.

Da bi zagotovili delitve v lekarnah, je bil sprejet načrt delitve prebivalcem v okolici Nuklearne elektrarne Krško, po katerem bodo ob predložitvi prejetega kupona in kartice zdravstvenega zavarovanja, ljudje v določenih lekarnah lahko prevzeli tablete.

Dr. Andrej Stritar, direktor Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost, je poudaril, da smo tu, da razložimo, kako ukrepati v primeru jedrske nesreče, vsi pa v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti delamo vse, da nam tega nikoli ne bi bilo treba izvesti. Opozoril je, da je zaužitje tablet kalijevega jodida le zaščita pred radioaktivnim jodom, zato so v načrtih zaščite in reševanja predvideni tudi drugi ukrepi: zaklanjanje – umik v zaprte prostore, evakuacija – organiziran umik prebivalcev z ogroženega območja, in prehrabni ukrepi, ki preprečujejo vnos radioaktivnih snovi v telo. Jedrske nesreče se ne dogajajo hipno, zato je ob dobri pripravljenosti dovolj časa za učinkovito ukrepanje. Učinkovitost ukrepa zaužitja tablet kalijevega jodida v Sloveniji povečujemo z novo doktrino, s katero te tablete

prestavljamo bliže prebivalcem. V neposredni bližini Nuklearne elektrarne Krško jih bodo hranili doma, preostale pa bodo hranili v bolnišnicah po Sloveniji.

Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan, ki bi v primeru nevarnosti ta ukrep odredil, je poudaril, da s predstavljenimi tabletami približujemo prebivalcem in s tem zmanjšujemo odzivni čas ob morebitni jedrski nesreči. Zdaj bodo prebivalci naselij v neposredni bližini Nuklearne elektrarne Krško tablete lahko brezplačno, s kuponom in zdravstveno izkaznico, prevzeli v izbranih lekarnah ter jih hranili doma. Na območju polmera 10 km okrog Nuklearne elektrarne Krško bodo tablete kalijevega jodida tudi v šolah, vrtcih, zdravstvenih domovih, gospodarskih družbah in drugod, na primer v trgovskih centrih, kjer se dnevno zbira več ljudi. Tablete so tudi na sedežih štabov Civilne zaščite za pripadnike v občinah, za prve posredovalce ob morebitni nesreči (gasilci, zdravstveno osebje idr.) pa na sedežih reševalnih služb.

Tudi za preostale prebivalce Slovenije je bil storjen nov korak, ki bi skrajšal čas delitve v primeru nesreče – poslej bo tablete hranilo devetnajst slovenskih bolnišnic. Prebivalcem bi jih razdelili, ko bi bil ukrep odrejen. Doslej so bile te tablete v skladiščih Zavoda Republike Slovenije za blagovne rezerve, za prebivalce v okolici Nuklearne elektrarne Krško pa v bližnjih lekarnah.

Na novinarski konferenci sta sodelovala tudi **župana občin Krško in Brežice, mag. Miran Stanko** in **Ivan Molan**. Oba sta izpostavila prepričanje, da teh ukrepov ne bo treba nikoli uporabiti, a da je pripravljenost in znanje treba vzdrževati na visoki ravni. Občane sta pozvala, naj prevzamejo tablete v lekarnah ter jih shranijo doma, da bodo oni sami in da bomo vsi skupaj bolje pripravljeni.

Predsednik uprave Nuklearne elektrarne Krško Stanislav Rožman je dejal, da je predhodna delitev tablet del stalnega dopolnjevanja načrtov zaščite in reševanja kot zadnje strategije za zagotavljanje jedrske varnosti. Prvo strategijo predstavlja stalno vlaganje v posodobitev opreme in procesov elektrarne ter sistematično usposabljanje zaposlenih. Verjame, da zaščitnih ukrepov v realnosti ne bo treba nikoli uporabiti. Poudaril je, da je ta delitev tablet odraz visoke varnostne kulture odgovornih organov in institucij v okolju, kjer deluje jedrska elektrarna.

Vsem gospodinjtvom, ki živijo v radiju 10 km ob Nuklearni elektrarni Krško, je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje s pošto na domač naslov poslala informativno publikacijo z naslovom Tablete kalijevega jodida, učinkovit ukrep za zaščito žleze ščitnice za primer jedrske ali radiološke nesreče; vsem, ki so upravičeni do tablet, pa tudi kupon za prevzem tablet s prošnjo, da z njim in zdravstveno izkaznico prevzamejo te tablete v šestih lekarnah na območju Posavja ter jih shranijo doma.

Informacije o jodni profilaksi so na posebnem spletnem naslovu www.kalijevjodid.si na strežniku Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje